

Karl-Heinrich Bieritz

Jeles embertől búcsúzunk. Olyan szaktekintély ment el a minden halandók útján, aki meghatározó személyisége és nagy tanítója volt az európai kereszténységnek: a liturgika nemzetközi hírű professzora, Karl-Heinrich Bieritz, 75 éves korában, az észak-németországi Ihlowerfehnbén meghalt.

Az újszövetségi Zsidókhoz írt levél utolsó fejezetének figyelmeztetése nekünk is szól: „Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek! Figyeljetek életük végére, és kövessétek hitüket!”

A XX. század második felének egyik legismertebb, legolvasottabb, legszélesebb tudásról számot adó evangélikus teológusa volt. Egyházi és szakmai népszerűségét soha nem vitatták. Megemlékezésünk oka azonban nem csak ebben rejlik, hanem a minket, magyar egyházzeneészeket és liturgiával foglalkozó egyháztagokat közvetlen érintő vonatkozásban.

Ökumenikus körökben is közsímert műve, a vagy harminc kiadást is megélt alapkönyve az *Egyházi esztendő* (Das Kirchenjahr) címet viseli. Minden ünnepről és minden egyes vasárnapról gazdag, gyülekezeti szolgálatban és szakmai körben is jól használható ismeretanyagot tár elénk.

Karl-Heinrich Bieritz nagyon szerette Magyarországot. Sokat járt itt: főleg turistaként, de soha nem idegenként. Kiváló nyelvérzékét arra is használta, hogy betűzgette, tanulgatta a magyar szavakat. Nem is eredménytelenül: amikor megküldtem neki a frissen elkészült *Liturgikus könyv* példányát —hiszen mégiscsak ő volt a szakma „királya”— ő maga betűzgetett ki sok mindent a tartalomjegyzékből, és végigböngészte a kötet egész teológiai alapvetését is. Együtt örült velünk, kérdezősködött a részletek iránt is.

A Magyar Egyházzenei Társaság 2009-ben meghívta budapesti kongresszusára. Betegsége miatt néhány nappal az esemény előtt kénytelen volt lemondani a nagy nyitóelőadást. Írása megérkezett, és a fordítást fel is olvashattam az első ülészen. Nagyszerű, korszerű, mély biblikus-lutheri teológiát sugárzó, Lélektől átjárt, bizonyosságtétel karaktert hordozó tanulmány volt! Még abban az évben nagy örömmel vette kézbe a *Magyar Egyházzene* aktuális számát, amelyben megjelent az előadás, és büszke volt arra, hogy írása a magyar olvasóknak is hozzáférhető.

Készült Magyarországra, de már nem tudott eljönni. Csak munkáiban lesz közöttünk: a liturgikus évről írt, ökumenikus szempontból is példamutató alpműve sokunk kézikönyve. Közel ezeroldalas liturgikája meghatározó a mai liturgikus gondolkodásban.

Hazánk iránti szeretetét —úgy hiszem— legjobban azzal köszönhetjük meg, ha a jövőben több írását is közzétesszük magyarul. Gazdagodni fogunk általuk.

A schmalkaldeni születésű professzor nagy ívű pályát járt be. Jénában végezte teológiai tanulmányait, ahol professzora asszisztenseként ott is maradt, teológiai doktorátust szerzett és tanított. Segédlelkész, később parókus volt az Északi-tengeren található Rügen szigeten. Szuperintendensként folytatta munkáját, majd hamar elkötelezte magát az egyetemi oktatásban. Lipcsében kezdte tudományos karrierjét, azt követően Berlinben kiadóigazgatóként „tanított”, nem középiskolás fokon... Innen hívták meg a berlini Humboldt Egyetem tanárává, majd a Rostocki Egyetem gyakorlati teológiai tanszékének professzorává.

Neki az istentisztelet nem egy résztudomány tárgya volt, hanem a mindent összefogó gyűjtő, ahol Biblia, egyháztörténet, tanítás, pásztori szolgálat, azaz minden található.

Több írásában olvasható az a gondolatsor, amely leírja, miként függ össze a mennyei liturgia a földi istentisztelettel. Akkor kerül minden a helyére, ha a földi összecseng a mennyeivel, a mi istentiszteletünk belesimul az Isten országának vég nélkül zajló istentiszteletébe. Karl-Heinrich Bieritz elindult azon az úton, amelyen reménységünk szerint részese és élvezője lehet az örök liturgiának, hiszen amit szem nem látott, fül nem hallott, Isten azt készítette el az őt szeretőknak.

Gyászjelentésének borítólapjára saját meditációs versét tették. Vallomása álljon itt, a megemlékezés végén. A nagy tudású professzort Isten irgalmába ajánljuk.

kegyelmes vagy a szántóföldhöz
lábaiddal járod
megforgatod
göröngyről göröngyre

gnädig bist du dem acker
trittst ihn mit füßen
wirfst ihn um
scholle für scholle

kegyelmes vagy a maghoz
teli kézzel
szórod szét
adod a földnek
napnak esőnek

gnädig bist du dem samen
mit vollen händen
gibst du ihn fort
lässt ihn der erde
der sonne dem regen

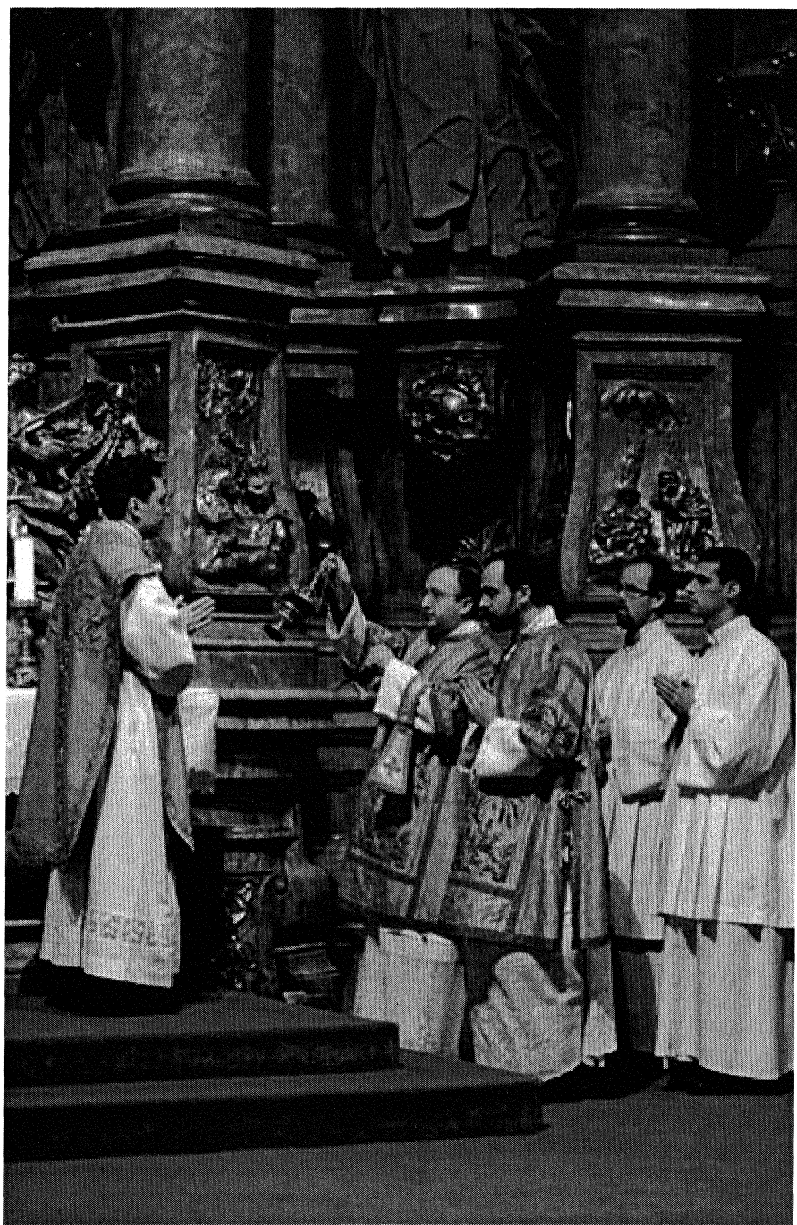
kegyelmes vagy az aratáshoz
fölebe hajolsz a kalászkodnak
éles metszéssel vágod le
összefogod őket
elviszed magaddal
ütöd-vered
kenyérré

gnädig bist du der ernte
beugst dich über die halme
nimmst sie mit scharfem schnitt
raffst sie zusammen
trägst sie davon
schlägst sie und schlägst sie
zum brot

igen, kegyelmes vagy mindnyájunkhoz

ja gnädig bist du uns allen

Hafenscher Károly



A celebráns (Józsa Attila esperes, Galánta) megtömjénezése az ELTE BTK-n 2010. november 9-én rendezett, „A liturgikus gondolkodás alakzatai Pázmány Péter korában — Ritualia I.” című konferenciához kapcsolódóan az Egyetemi templomban tartott „régí rítusú” latin misén (fotó: Lambert Attila).